

Sermo

sis. **M**aria stella maris est hominibus conuersis. **M**aria illuminatrix est angelis non auersis. **M**aria dñā est creaturis vniuersis. **O**remus ergo kñi orem⁹ mariā. orem⁹ deuotissime ⁊ dicamus. **E**ya mare amaz maria. adiuua nos. vt in vera pñia totaliter amaricemur. **E**ya stella maris maria adiuua nos. vt per mare hui⁹ seculi spūaliter rectificemur. **E**ya illūiatrix maria adiuua nos. vt in glā eternaliter illuminemur. **E**ya dñā maria adiuua nos vt sub tua dñatione finaliter gubernemur p dñm. n. ihesum cbristū filium tuum Amen.

Sermo quartus.

De maria etc

M

Nomeu istud affectuosū et dulcissimū. nomē istud gloriosum ⁊ vtilissimū. nomē istud graciosissimū ⁊ dignissimū optime puenit bte vgin mri dñi. cōuenientissime enī vgo tam pia vocata est maria. **I**pā enī est maria q ⁊ oī vicio caruit ⁊ omni vtute claruit. **P**ropter primū dixit ei āgelus **A**ue. i. sine ve oīs culpe vt supra visum est. ppter scōz dixit ei. grā plena. i. omni vtute. **I**p̄sa inquā est maria q a septez viciis capitalibus fuit immunissima. ⁊ vtutibus eis p̄trarijs fuit munitissā.

Maria enī p̄tra supbiā fuit p̄fūdissima p humilitatē. **M**aria p̄tra inuidiā affectuosissima p caritatē. **M**aria p̄tra irā mansuetissima p lenitatē. **M**aria p̄tra accidiā indefessissima p sedulitatē. maria p̄tra auariciā tenuissā p paupertatem. maria p̄tra gulā compatissā p sobrietatem. maria p̄tra luxuriā castissima p vginatē fuit. **H**ec omnia ex illis scripturis colligere possum⁹. in quib⁹ nomen marie expressim inuenimus.

Primo vide kñe q maria apud se p̄fundissima fuit p humilitatem. **I**p̄sa enī est maria de qua dicitur luce primo. dixit autem maria. **E**cce ancilla dñi. o mira ⁊ profunda humilitas marie. **E**cce mariam angelus alloquitur. **M**aria grā plena dicitur. marie supuentio spūs scī. p̄mittitur. maria in matrem dei assumitur. maria iam omnibus creaturis an ponitur. **M**aria

Quartus

iam dñā celi ⁊ terre efficitur. ⁊ pro his omnibz nulla supbia ex-
tollit sz in his oibz mira hūilitate deprimi dices. **E**cce ācil. d.
non dixit. ecce māf dñi. nō dixit ecce dñā mūdi sed ec. ācil. dñi.
ppf hoc bñ ait beda sic. maria nequaqp̄ donis celestibz quasi a
se heceēt se extulit sz vt magis magisq̄ donis esset apta diuinis
in custodiā hūilitatis gressum mētis fixit āgelo m̄dens. ecce ā-
cilla. d. hoc est p̄tra multos q̄ in p̄speris ⁊ honoribz qui in gra-
tis ⁊ vtutibz non hūiliantur cū maria ⁊ cū chrō. sz intumescūt
cū eua ⁊ lucifero. **S**z certe marie hūilitas n̄ solū in vbo sed
in scō declarā. Non solū in vbo regalis m̄sionis sz etiam i scō
legalis purgationis. Non solū in vbo in quo se humiliant tāq̄
spontaneam amministratione. sz etiā in scō in quo se hūiliauit
tq̄ ream ⁊ peccatricē ip̄a enī est maria de qua dicitur luce scō. post
q̄ implete sunt dies purgationis marie ⁊ c. id ē dies purificati-
onis quibz p̄ xl. dies ab ingressu templi abstinuit. quāuis lex il-
la p̄tra illas solas data fuerit que de virili semine p̄ciperēt. ip̄a
vero non p̄ceperat de seie virili sz sola vtute spūs sci. ⁊ ideo non
erat subiecta illi legi sed tñ voluit seruare illud statutum. vt in
omnibus daret nobis humilitatis exemplū. **D**ura ⁊ infelix
superbia. o superbia ⁊ infelix duricia peccatoris. **E**cce maria
sine omni peccato legem subiit purgationis. ⁊ tu miser plenus
peccatis non vis legem subire satisfactionis. **A**
Secundo vide charissime q̄ maria effectuosissima fuit per ca-
ritatem. ipsa enim est maria de qua dicitur luce p̄iō. **E**xur-
gens maria abiit in mōtana cū festinatione in ciuitatē iude ⁊ in-
trauit in domū zacharie ⁊ salutauit elyzabeth. **A**biit ergo vt vi-
sitarer vt saluaret vt ministraret elyzabeth. **V**ide quomodo il-
la visitatio marie plena fuit charitate. **I**n descrip-
tione enim illius visitationis maria quater noīatur in quo cha-
ritas marie ad deum ⁊ ad proximū plem⁹ declarā. **C**haritas
proximi debet haberi ⁊ foueri corde ore ⁊ opere. **M**aria autē
charitatem proximi habebat in corde. ⁊ propter hoc dicitur q̄
exurgens maria abiit in montana cū festinatione. **Q**uid ei eaz
ad officium charitatis cogebat festinare nisi charitas q̄ in corde
e⁹ seruebat. **R**egim⁹ q̄ pastores venerūt festinātes ad p̄sepium

Sermo

et quia maria abiit cum festinatione ad obsequium. et quia zacheus festi-
nans descendit ad hospitandum dominum. **I**tem reges fes-
tinanter venerunt ad christum in bethleem natum. **N**e ve ergo tar-
dis ad opera charitatis. item maria charitatem proximi in ore
fouebat ipsa enim est de qua ibidem dicitur. **E**t factum est ut audi-
uit salutationem marie elysabeth: exultauit infans in utero eius
et repleta est spiritu sancto elysabeth. et exclamauit voce magna et dix-
it ad mariam. **B**enedicam tu inter mulieres et benedictus fructus
ventris tui. **C**haritas enim proximi salutationibus et alijs chari-
tatiuis colloquutionibus semper fouenda est unde et angelus saluta-
uit mariam. **M**aria salutauit elysabeth. filius marie salutauit
marias redeuntes de sepulchro dicens illis auete. **N**e ergo il-
lis. qui propter odium salutationem proximo negant. ue etiam illis
qui dolose proximum salutant: sicut iudas cum dixit. **A**ue rabbi.
O quam dulciter maria salutare nouit. **O** quam digneris nos per gra-
tiam tuam salutare. **E**t certe ipsa nos libenter salutat beneficio
et consolatione. si nos eam frequenter salutemus seruitio et o-
ratione. libenter nos salutat cum gratia si nos eam libenter salute-
mus cum. **A**ue maria. **I**tem maria charitatem proximi
non solum corde habebat. non solum ore fouebat. sed etiam ope-
re exercebat. **I**psa enim est maria de qua etiam ibidem dicitur.
Mansit autem maria cum illa quasi mensibus tribus. mansit utriusque
per ministerio et consolatione elysabeth. **V**nde abrosius. **Q**uia propter
officium venerat: officio inherebat. **O** Maria sicut
in omnibus charitatem habuit ad proximum. ita et super omnia chari-
tatem habuit ad deum. ipsa enim est maria de qua ibidem dicitur. **E**t
ait maria. **M**agnificat anima mea dominum. **E**t exultauit spiritus meus in
deo salutari meo. **A**ia quod amat. hoc magnificat. et in hoc ex-
ultat. idcirco anima marie deum decentissime magnificauit. et
in deo feruentissime exultauit. quia deum excellentissime ama-
uit. de cuius amore bonum verbum dicit hugo. **Q**uia inquit
amor spiritus sancti in corde eius singulariter ardebat. ideo in
carne eius spiritus sancti mirabilia faciebat. **N**e. **T**er-
cio vide charissime quod maria mansuetissima fuit plenitatem pa-
tetriciam fuit. propter omnem ad ueritatem. **I**psa enim est maria illa quam syme-

Quartus

on sic alloquebatur. sicut dicitur luce scdo. **E**t dixit ad mariam
mrem eius. **E**cce positus est hic in ruinam et in resurrectionem
multoz in israhel. et in signu cui contradicetur. **E**t tuamipsi a-
nimam ptransibit gladius. **H**ic gladius acutissimam filii sui pas-
sionem siue mortem significat. **G**ladius corporalis aiām nec occi-
dere pōt nec vulnerare. **S**ic acutissima christi passio licet aiām
marie per compassionem pertransiuerit. ipsam tamen nec p o-
di-
m occidit nec per impatientiam vulnerauit. maria enim inter-
fectores filij sui nūq̃ obiuit. **N**unq̃ contra eos impatiens fuit.
Nam si alij martires patientissimi fuerunt in martirio suo cor-
porali. quātomagis martir nrā maria in martirio suo spūali. de
cuius nobili martirio **T**heronim² ait. **Q**uia spūaliter et atroci⁹
passa est gladio passionis christi. plusq̃ martir fuit. **M**ira ma-
rie patientia et mansuetudo. que non solū patientissima fuit. dū
coram ipsa filius suus crucifigeretur. sed etiam dum ante cruci-
fixionem filius eius propter ipsam et ioseph vilipenderet. sicut
dicitur **M**athei vi. **N**onne hic est faber filius marie frater ia-
cobi et ioseph et iude et symonis. **N**onne et sorores eius hic no-
biscum sunt etc. **U**bi post pauca sequitur. et scandalizabantur
in eo. **R**euera faber est christus scilicet qui fabricatus est auro-
ram et solem. **H**eu q̃ longe a patientia mirissime marie sunt qui
tam immites tam impatientes. tam iracūdi sunt sicut et socij et vi-
cini eorum sepe sentiunt.

I **Q**uarto vide charissie q̃
maria indefessissima et studiosissima fuit per sedulitatem in bonis
operib⁹. **I**psa namqz est maria illa de qua dicitur actuū primo

Homines erant pfeuerantes vnanimiter in orōne cū mu-
lieribus et maria matre ihū et fratribus eius. **M**aria inde-
fesse perseuerādo in orōne exemplum dedit qm̃ oportet semper
orare et non deficere. **E**t si maria tā sedule orauit in terris. quō
non sedule orabit p nobis in celis. propter hoc bene nos hōrta-
tur augustin⁹ dicens. **O**mnes marie patrocinia omni nisi implo-
remus. vt dum nos eam supplici obsequio frequentamus in ter-
ris. ipsa nos filio suo prece sedula commendare dignetur in cel.
Sed ecce maria nostra non solum ore in orationibus. sed etiaz
corde in sanctis meditationibus indefessa fuit et sedula. **I**psa e

nim est maria de qua dicitur luce scđo **M**aria pseruabat omnia
vba hec. que scđ dicebātur de filio suo pferens in corde suo. quia
ergo maria non fuit accidiosa. ideo non fuit ociosa et ideo nō so-
lū mentē in scis meditationib⁹ non solū linguam in deuotis orō-
nibus. sed etiam man⁹ in bonis operibus sedulas habuit. prop-
ter qđ bñ sicut supradcm̄ est mansit maria cū elizabeth trib⁹ mē-
sibus **N**ō quid? **R**ndet beda et ait. vt mulieri pucte etatis v/
go iuuenula ministerium sedula impenderet heu qđ longe es a
grā marie miser accidiose. cuius et mēs et lingua et man⁹ totiens
sunt a meritis ociose. **R** **¶** Quinto vide charissime qđ
maria tenuissima fuit p paupertatem. **I**psa enim est maria de
qua dicitur luce scđo **I**nuenerūt mariā et ioseph et infātem po-
sitū in psep̄io. paupes pastores inuenerūt pauperē mariam et
pāpēm infātem in paupe loco. non in pomposa curia. s; in pau-
pere psep̄io que vtiq; paupcula mater bonū hospiciū bñ habu-
isset si pauper non fuisset **I**sta dum diligenter attēdis tūc pau-
pertatem marie euidenter perpendis **D**e qua chriso. ait **V**ide
paupertatis marie magnitudinem. et quicūq; paup est accipiat a
maria p̄solationem **Q**uicūq; ppter deum est paup volūtarie et
libenter. vel etiā quicūq; est pauper necessariet patienter multū
p̄solari potest de paupere maria et de paupere chrō **A**b ista cō-
solatione iniqui diuites longe sunt. qui longe aliam cōsolationē
querunt **I**n luce sexto. **N**e vobis diuitibus qui habetis hic
consolationem vram **N**olo tamē desperare diuites qui nō solū
pauperes pastores. s; etiā diuites reges pauperem mariā et pau-
perem filium ei⁹ inuenerunt. sicut dicit matb. ii. **I**ntrātes domū
inuenerūt puerum cū mariā m̄rē eius **S**z illi diuites ipōs inue-
nerunt qui munera obtulerunt. **P**aupes ergo p̄solationem is-
tam inueniūt per paupertatem. diuites vero per liberalitatem
dū pauperes per paupertatē chrō cōformātur diuites at per li-
beralitatem chriso reformantur **¶** Sexto vide cha-
rissime qđ maria temperatissima fuit per sobrietatem **I**pā enim
est maria illa cui dicitur luce primo **N**e timeas maria inuenisti
grām apud deum **N**ota qđ dicitur inuenisti grām. **N**ūq; maria
tantam grām inuenisset nisi gracia mariā in cibo et potu parcis-

Quartus

simam inuenisset. **N**ō enim se compatiūtur grā et gula quia im-
possibile est q̄ homo sit simul per grām deo gratus. et per gulam
ingurgitatus. **B**onū ergo est querere grām. et fugere gulam si
ut dicitur ad hebreos xiii. **O**primū est grā stabilire cor. non es-
cis que non profuerūt ambulanti in eis. **N**ota etiā q̄ dicitur **E**c-
ce concipies in utero. **N**unq̄ in utero maria deum concepisset.
si idem uterus contra deū crapulosus fuisset. si uterus ille mero
estuasset. **G**eronimus enim dicit. q̄ venter mero estuans cito spu-
mat in libidinem. **T**ertio ergo ille qui deo incarnato gravidatus
est. nunq̄ cibo et potu intemperato grauiatus est. **A**n crisostomus ait
Commestatrix aut vinolenta maria nunq̄ fuit. **N**on q̄ longe
sunt a grā marie qui in cibo et potu totiens excedunt.

M **S**eptimo vide kīne q̄ maria castissima fuit per vgi-
nitatem. **I**psa enim est maria illa de qua dicitur luce primo. **N**o-
men vginis maria. **E**ximie castitatis marie testis euangelistam.
testem ipā mariam. testem habem⁹ angelicam personam. **C**as-
ta enim fuit in virginea carne sicut testatur euangelista dicens.
Nomen virginis maria. castior enim fuit maria in vginia mē-
te sicut ipsamet testatur ipā enim est de qua dicitur luce primo.
Dixit autem maria ad angelū. **Q**uomō fiet istud qm̄ virū nō
nosco? id est nō me pgniturā fore ppono. **C**astissimā vō fuit ma-
ria in vginia ple sicut angelus testat. qui de ipā maria dicit ma-
thēi. **I**oseph fili dauid noli timere accipere maria comu-
gem tuam. quod enim in ea natus est de spū scō est. **E**x quo ma-
ria vgo de spū scō diuina est prole fecundata. nequaquā vginitas
eius tali est prole viciata. sed mirabiliter in tanta est prole glori-
ficata. **N**am in prole comprobata in prole psecrata. in prole no-
bilitata. in prole ditata et dorata. in prole psignata et confirmata
est tua vginitas o maria. **P**ropter hoc bene ait augustinus.
Pariam et vginem veraciter predicamus et mirēm cui⁹ vginita-
tem glorificauit vera fecunditas. et cuius veram fecunditatē glori-
ficauit intemerata vginitas. **B**ernardus quoq̄ ait. **L**onge glo-
riosior fuit vginitas ex fecunditate. et fecunditas ex vginita-
te. **O** heu q̄ longe aliqui a gratia marie sunt quicaf-
titatis inimici sunt. **C**um ergo dulcissimū illud nomen marie

Sermo

tante vt supradictum est fit grē. ideo merito hoc nomen inuocamus orantes quod beatus bern. orans ait. **D**ulcissimus nomē marie inuocātibus seruuilis per te regina clemens grē sue munera largiatur ihesus christus filius tu^s qui cūz prē et spū scō viuūz et regnat in secula seculorum Amen.

Sermo quintus

De maria gracia plena

Ostensum est supra quō maria propter purissimam vite innocētiā merito per anē salutatur et quomō propter inestimabilem suā miām merito maria vocatur. **O**ndendum est autē nunc quō propter plenissimam grē affluentia merito grā plena fore commemoratur **A**ue maria grā plena **C**ōsideremus kīnī grām istam grām marie grām admirandā **C**ōsideremus inq̃ grē marie veritatem immensitatē. multipliciter. vtilitatem **G**rā namq; marie grā verissima: grā immēssissima. grā multiplicissima. gratia vtilissima est **P**rimo itaq; consideremus grē marie veritatem **D**e hac gabriel ait **l**uce primo **I**nuenisti grām apud deum **G**rā vtiq; vera est que apud deū inuenitur qui veritas est **A**pud deum dicit nō apud dyabolum **D**iabolus enim aīe grām male. p̄speritatis offert. vt eo liberius peccet **A**n̄ holofernes qui dyabolū significat ait ad iudith iudith xii. **B**ibe nūc et accumbe in iocūditate qm̄ inuenisti grām apud me **I**tem apud deū dicit non apud mundum. qz apud mūdum id est apud hōies mundanos sepe valde falsa grā falsa amicitia inuenitur **A**n̄ ecclā. viii. **N**on omni homini cor tuūz manifestes ne forte inferat tibi falsam grām et puiciet tibi. **I**tem apud deum dicit non apud carnes **N**am gratia carnis falsa grā est vtpote carnis pulchritudo et huiusmodi **U**n̄ puerbioz xxi. **S**allax grā et vana est pulchritudo et c. **Q**uia q̃ graciosissima virgo maria falsam grām dyaboli. falsam grām mundi. falsā grām p̄tempfit. ideo merito apud deum veraz grā